

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. De Relationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

babilius docent Immola, Innoc. & alii in dict. c. cum speciali.

2938. Facit ad hunc finem c. Super questionum 77. de Offic. delegat. 2. ejus ergo, ubi dicitur, quod, si delegatus, qui in totum subdelegavit causam alteri, & pars subdelegatum recuset, ostendendo justam causam recusationis coram delegato; hic autem causam recusationis nolit admittere, sed cogat coram suspectis eum litigare, licet possit à tali gravamine appellari; & quod, post appellationem hujusmodi, est præsumptum, seu attentatum; judicari debere irritum, & inane. Nam ex hoc textu deducitur, acta Judicis recusati, quæ gesta sunt ante appellationem interpositam ab illato gravamine per rejectionem causæ recusationis, non esse irrita; sed tantum ea, quæ gesta sunt post appellationem.

2939. Ex eod. c. Super questionum, deducitur 1. si delegatus justam causam recusationis nolit admittere, licet appellari; 2. si delegatus alicui, solum, ut mero auditori, citra jurisdictionem, committat medium causæ (v. g. testium receptionem) ab eo non posse appellari, nisi fines mandati excedat, vel merito suspectus sit; quo casu potest recusari, sed causam justam coram delegato ostensam; 3. vim inducendi nullitatem actorum à Judice recusato, non competere recusationi, nisi causa recusationis notoria sit nulla egens justificatione; vel electi sint arbitri consensu partis, & Judicis; vel post pronuntiatum arbitrorum super justitia causæ recusationis.

ARTICULUS III.

De Relationibus.

2940. Tertia pars hujus tituli est de Relationibus. Communiter definitur relatio (prout hic de illa agitur) quod sit causa dubia consultatio, seu remissio ad Superiorem Judicem ab inferiore, ut ille pro sua prudentia rescribat, vel definiat, quid in causa proposita fieri velit; seu, quod sit Judicis, in causa de jure dubitantis, remissio ad Principem, has remissiones, seu consultationes frequenter fieri, in utroque jure constat ex tot rescriptis, ubi reperitur: consultationi tuae taliter respondemus. &c. distinguunt tamen ali-

qui, relationem à consultatione, quod consultatio sit mera interrogatio super aliquo jure obscuro, & dubio: Relatio autem fiat cum explicatione totius causæ, transmissis etiam actis, in ea forma, quam rescribit lex ultima C. h. t. ibi: si quando ratio aut necessitas est, in negotiis nostris judicia requirendi, expectandique responsa, omnes omnino causas relationis series comprehendat: ut recitata consultatione, que ita est dirigenda, propemodum actorum recensione non sit opus, actis etiam necessario sociandis.

Not. autem, quando dicitur relationem esse, remissionem causa dubia, debere intelligi, quando est dubium juris; ut, si pro tali casu nihil sit decisum in jure, vel solum ambiguit, ac obscure, & Doctorum sententiæ sint valde discordes, pro & contra militantibus argumentis, nulla parte alteri notabiliter prævalente. Unde, si solum sit dubium facti, ad ipsum Judicem, in cujus foro causa proposita est, super eo inquirere debet, ut dicitur L. Eum, quem, 79. §. Judicibus. ff. de Judiciis, ibi: Judicibus, de jure dubitantibus, Præsides respondere solent: de facto consulentibus non debent Præsides consilium impertire, verum jubere eos, prout Religio suggerit, sententiam proferre: hæc enim res nonnunquam infamat, & materiam gratiæ, vel ambitionis tribuit. Et ideo relatio ad Principem, in questione facti, non admittitur; quia præsumitur facta ad declinandum onus judicandi, ac in alium transferendi; Barbof. in c. 62. h. t. n. 3. his præmissis:

§ I.

An prius, quàm causa referatur ad Principem, copia relationis edenda partibus?

Resp. esse edendam sic, ut, si vera, & sufficiens non videatur, eam refutare, vel appellare possint; Resp. primò ex L. 1. C. de Relationibus, ibi: si quis Judicum dixerit, esse referendum, nihil (inter partes) pronuntiet: sed magis super quo hæsitandum putaverit, nostram consulat scientiam: aut, si tulerit sententiam, minime postea, ne à se provocetur, relatione præmissa terreat litigantes: sciens,

Aaaaa 3

quod

2941.

2942.

quod si hoc fecerit, nihilominus jure appellationis res agitabitur. Sed nec ad nos mittatur aliquid, quod plena instructione indigeat: *quoties autem ad nostram scientiam Judex se polliceatur relaturum, consultationis exemplum litigatoribus illicò edi apud acta jubeat: ut, si cui fortè relatio minus plena, vel contraria videatur, is refutatorias preces, similiter apud acta, sine aliqua frustratoria dilatione offerat: & L. 2. C. eod. ibi: super delictis Provincialium nunquam Rectores Provinciarum ad scientiam Principum putent esse referendum, nisi ediderint prius consultationis exemplum: quippe tunc demum relationibus plena veritas est, cum vel allegationibus repelluntur, vel probantur assensu.* Ex quo postremo textu colliges, relationem etiam in causa criminali esse permissam, ut ibid. notat gloss. lit. G.

2943. Constat 2. etiam de jure canonico ex c. *Intimasti*, 68. h. t. ubi Gregorius IX. postquam mandaverat, inquisitionem fieri super Hospitalariis, & inquisitores, ignorantibus illis, factâ inquisitione, neque processûs copiâ illis traditâ, relationem ad Pontificem miserant, Pontifex relationem improbat, cum juxta legitimas Sanctiones, quoties relatum se Judex quilibet pollicetur, illicò litigatoribus apud acta consultationis exemplum edere teneatur.

2944. Ex his juribus deducitur 1. quòd, ubi fit relatio, referens teneatur prius relationis copiam tradere partibus, ac petere, ut in eam consentiant, ut dicitur cit. L. 2. 2. quòd, si partes, accepta copiâ relationis, in hanc non consentiant, sed contradicant, relatio fidem non facit, nisi quatenus ea, quæ referuntur, ex actis cognosci possunt; quamobrem acta ipsa, unâ cum compendiosa relatione, mittenda erunt, constat ex dict. L. 2. ibi: *tunc demum relationibus plena veritas est, cum vel allegationibus repelluntur, vel probantur assensu*: 3. quòd, ut relatio plenam fidem obtineat, utraq; pars litigans in eam consentire debeat, ut notat gloss. in cit. L. 2. V. *probantur*, quamvis sufficiat, si una pars contradicat; si autem neuter eorum contradixit, in eam consentire præsumuntur.

2945. Notandum præterea, remissionem fieri posse non tantum in casu, quo versatur dubium *juris* circa causam propositam;

sed etiam quando est superiori specialiter reservata, ut dicitur c. *Majores*. 3. de *Baptism.* ibi: *maiores Ecclesie causas, præsertim articulos fidei contingentes, ad Petri Sedem referendas intelligit*, qui cum quarenti Domino, quem discipuli dicerent ipsum esse? respondisse notabat: *Tu es Christus Filius Dei vivi*, & pro eo Dominum exorasse, ne deficiat fides ejus. & c. ut *debitus* 59. h. t. ibi: *salvis constitutionibus, de majoribus causis ad Sedem Apostolicam referendis*; item, si superior delegat, sub conjunctione, ut vel ipse delegatus eam definiat, vel instructam ad Superiorem referat: 3. si Judex motu proprio, vel ipsam causam, vel ejus articulum, propterea, quòd vel ardua, vel dubia sit, remittat ad Superiorem, consultationis causâ; quo casu eam plenè instructam, & Synopsis fideliter reductam, unâ cum actis, remittere debet, ut dicitur cit. L. 1. C. de Relationibus ibi: *sed nec ad nos remittatur, quòd plena instructione egeat*; ubi gloss. lit. B. relatio Judicis, ait, ad Principem, plena esse debet.

§. II.

Quando relatio fieri debeat?

2946. **R**esp. extra criminales faciendam ante sententiam; ut colligitur ex L. 1. C. de Relationibus, ibi: *si quis Judicium dixerit esse referendum, nihil inter partes pronuntiet*; hinc Zoësius in tit. 61. de relationibus, lib. 7. C. *Hodie*, inquit, *relationes, ante sententiam, fieri, inhibetum*; voluit enim Imperator, perfectè examinatam causam sententiâ terminari, eamquè executioni mandari, nisi ab ea appelletur; ubi addit in annotationibus, quòd hodie relationis imaginem habeat, id, quod quarundam Belgii Provinciarum legibus provisum, ne liceat Magistratui judicare, *sine consilio jurisperitorum*. Bus. ad L. cum *Prator*. 12. ff. de *Judic.* Quo casu, si Judex, sine eorum consilio tulit sententiam, ea, ipso jure, est nulla; Bart. in L. 1. §. 13. ff. de *exercit. action.* Tulden. & Perez hic: Si autem Judex in ejusmodi causa, quam relaturum se dixit, sententiam tulerit, non licebit ei, ne ab ipso provocent, relatione præmissâ, partes terrere; cum scire debeat, nihilominus

jure

jure appellationis rem agendam; ut dicitur cit. L. 1.

2947. Dixi, extra causas criminales. Nam de hoc casu aliter constitutum est. L. inter pœnas. 6. §. Præsides, ff. de interdictis, & relegatis, ibi: Præsides itaque Provinciæ, quoties aliquem in Insulam deportandum putent, hoc ipsum adnotare debeant: nomen verò ejus scribendum Principi, ut in Insulam deportetur: sic deinde Principi scribere, missâ plenâ opinione, ut Princeps æstimet, an sequenda sit ejus sententia, deportariquè in Insulam debeat: medio autem tempore, dum scribitur, jubere eum debet, in carcere esse. Ex quo textu sequitur, relationem ad Principem in ejusmodi casibus faciendam esse, post latam sententiam, ut exinde Princeps judicet, an eam sequi oporteat: cum quandoque Judices inferiores, vel severe nimium, & juxta rigorem juris (non attentis frequenter circumstantiis personarum) Reos condemnent; ut Principis æquitate indigeat; aut etiam infra meritum, non justitia, sed privatis affectibus fracti, pœnas decernant, ubi Principis æquitate opus est.

2948. Illud etiam hic controverti potest, an hodie relationes istæ, ac consultationes adhuc sint in usu? Resp. affirmandum esse spectato jure canonico, ut constat ex c. 68. h. t. de quo Superius n. 2943. nec extat, post illud, ullus textus posterior, quo ea constitutio abrogata fuisset; aliud censent communiter Doctores spectato jure civili. Postquam enim Justinianus Imperator advertit, quosdam Judices hujusmodi relationes attentare, ubi jam partes coram illis litigando magnas expensas fecerunt; ne deinceps lites nimirum protraherentur, in Novella 125. ita constituit: jubemus igitur, nulli judicantium, quolibet modo, vel tempore, pro causis apud se propositis, nuntiare ad nostram tranquillitatem; sed examinare perfectè causam, & quod eis justum, legitimumquè videtur, decernere; & si quidem partes cessaverunt in iis, quæ decreta sunt, executioni tradi sententiam secundum legum virtutem; Si autem aliquis putaverit, ex prolata novissima sententia se lesum, appellatione utatur legitima, & hoc secundum ordinem legibus definitum examinetur, & perfectum suscipiat terminum: Si autem duo, vel amplius fuerint cognitores litis, & ali-

qua inter eos emergat dissonantia, etiam sic jubemus unumquemquè eorum, secundum quòd videtur ei, dare suam sententiam.

2949. Ex hac novella constitutione, etsi quidam velint, jure civili ejusmodi relationes esse penitus abrogatas; censent tamen aliqui, abrogatas esse solum relationes ad Principem, ubi Judices nimia facilitate id faciunt, vel causâ laboris evitandi, vel odii declinandi, opponunt tamen alii huic moderationi eam considerationem, quòd, sic non declinaretur litis prorelatio, quòd causa diutius quandoquè penderet in examinatione justitiæ, seu causæ, num Judex inferior justè & non ex aliis motibus frivolis, aut verè legitimis causam ad Principem referat? Esto igitur concedatur, ejusmodi relationes ad principem (substituto appellationis remedio) sublata esse; certum tamen est etiam in foro seculari usitatas esse apud inferiores Judices (dominiorum, civitatum &c.) ut referant ad Magistratum Superiorem; vel saltem ad consilium Jurisperitorum: cujus ratio facilè cogitari potest; cum valde frequenter tales Judices sint jurium imperiti; imò, ut loquitur, Gregorius XIV. in sua constitutione. Cum alias nonnulli, ob juris inscientiam, propter cause similitudinem, identitatem, vel majoritatem rationis, plañè noxias faciant extensiones.

§. III.

An liceat appellare à sententia, quam tulit Judex juxta rescriptum Principis, post relationem sibi factam?

2950. S Tenim hoc negetur, eo ipso talis sententia transit in rem judicatam; pro hac quæstione resolvenda produci potest Lex. 1. §. 1. ff. de appellat. cum enim quæsitum esset, an adversus rescriptum Principis provocari possit: fortè, si Præsides provincie, vel quis alius consuluerit, & ad consultationem ejus fuerit rescriptum? adductâ hujus quæstionis causâ (si fortè Judex inferior in consulendo mentitus est) ad hanc quæstionem respondit Pius Imperator, ut ibid. habetur: si scripserit quisquam ad nos, & illi aliquid rescripserimus, volenti ad sententiam nostram provocare, permissum erit: si enim docuerint,

erint, vel falsò, vel non ita se habere, qua scripta sunt, nihil à nobis videbitur iudicatum, priusquam contra scriptum fuerit, quemadmodum aliter res se habeat, quam nobis insinuatum sit. In eundem finem omnino facit lex si quis 1. C. de Relationibus, cuius tenorem retulimus superius.

2951. Ex istis iuribus clarè sequitur, posse appellari à tali sententia, etiam post rescriptum ad relationem, rescribenti Principi factam, si quis per eiusmodi sententiam se gravatum sentiat, ut constat ex iuribus illatis. Nec obstat, si dicas: à sententia Principis appellare non licet; sed appellare à sententia Iudicis, juxta rescriptum ad relationem sibi factam, est appellare à sententia Principis; ergo ab ea non licet appellare: Resp. enim data maj: N. min: nam hæc diversa sunt: sententia referentis, est sententia Principem consulentis, data juxta rescriptum Principis; aliud, sententia referentis data juxta rescriptum, est sententia ipsius Principis rescribentis; hoc est fallum; illud quidem verum; sed ex hoc non sequitur ab illo non posse appellari, quia rescriptum potest esse vitiosum ex falsa suggestionem; & ideo etiam in dict. L. 1. ff. de appellat: §. Huic 2. dicitur in casu talis rescripti (quando scilicet se aliter res habet, quam fuerit insinuatum) videri rescriptum, à consultatione Iudicis non appellandum, si quis fortè interlocutus fuerit, Principem se consulturum; eum possit per rescriptum provocare; quo textu expressè resolvitur, à sententia interlocutoria, qua interlocuitur, seu dicit, se causam referre ad Principem; per se loquendo, non posse appellari; dixi per se; secus enim est, si non daret copiam rescripti, vel si referret parte contradicente, ut constat ex dictis.

§. VI.

Quis sit effectus relationis?

2952. **R** Esp. hunc esse effectum, quòd sicut per appellationem, sic etiam per relationem, suspenditur iurisdicção Iudicis, causam ad Superiorem remittentis; probatur 1. ex c. Licet 5. de offic. Legati, ubi habetur, quòd, cum Tronenses Canonici, initio dissentientes, tandem unanimi-

ter Guilielmum, fratrem Abbatis Cassinensis, in Archiepiscopum elegerint, ejusquè electionem Episcopus Portuensis, tunc Legatus examinari præcepisset, & Abbas Cassinensis graviter apud Pontificem conquestus esset, quòd dictus Legatus, Nuntiis jam Romam missis, seu electionis causam ad Pontificem jam relatum, nimis malitiosè denuò examinare præsumperet: Pontifex hanc examinationem, tanquam à non Iudice factam, & etiam jam ad suum examen delatam, censuit irritam, & inanem; hinc merito dictam, e. brevibus summatum, totum nigrum, seu textum, sub rubrica positum sic exhibet: ex quo delegatus causam retulit Pape. illius definit esse Judex.

2953. Probatur 2. ex L. ex illo 13. C. de appellat. ibi: ex illo tempore, ex quo in civilibus causis, que inter privatos moventur, consultaturum, vel relaturum te esse promiseris, vel appellationis, à te interposita, solennia compeleta fuerint, nihil post hac tibi quodlibet speciale, ac requisitum, vel quibuscunquè modis, favoris gratiam præferens, audiendum est: sed observandum, ut juxta priora statuta solennitatis morte expleto, gesta ad comitatum omnia dirigantur. Ex quo textu habetur: resolutionem nostram procedere, non tantum ubi causa jam ad Principem remissa est; sed etiam cum Judex inferior promiserit, se consultaturum, seu relaturum; quod tamen intellige, si partes editam sibi relationis copiam approbaverint; & ideo etiam D. Augustinus ad Clerum, & universam plebem Hipponensem, epist. 137. scribens, nomen, inquit, Presbyteri propterea non ausus sum de numero collegarum ejus, vel suppressere, vel delere, ne divinæ potestati, sub cuius examine causa adhuc pendet, facere viderer injuriam, si illius iudicium meo vellem iudicio prævenire: quod nec in negotiis secularibus Iudices faciunt, quando cause dubitatio ad majorem potestatem refertur, ut, pendente relatione, aliquid audeant commutare. Et in Episcoporum concilio constitutum est, nullum clericum, qui nondum convictus sit, suspendi à communione debere, nisi ad causam suam examinandam se non præsentaverit.

Habetur 2. resolutio illius questionis, 2954. an

an Judex, cum partium consensu, causam reassumere possit, si promissit, se illam relaturam ad Superiorem: Resp. enim posse antequam relatio, seu causa instructa Principi presentata est; non autem, post. Primam partem tenet glossa in dict. c. Licet V. transtulerat, arg. cit. L. 2. C. de Relat. relatæ Superius. Alteram verò Johannes Andreas, in idem c. n. 4. & alii; ne scilicet illudatur Principi, cui ex relationis presentatione, etiam contra partes, & ipsum Judicem referentem, jus jam quæsitum est; colligitur ex c. Bone 4. de postulat. Prælatorum: ibi: *si enim, postquam postulatio superscripti, quibus postulantium roboratur, & presentatur Romano Pontifici approbanda, possent ab ea recedere postulantes, nobis frequenter illuderetur, & judicium nostrum ex eorum pendere arbitrio videretur.*

2955. Ex hoc per oppositum colliges, quod, licet postulantes in dato casu non possint variare; possint tamen, antequam, Papæ postulationis causa presentata sit; quod idem dicendum venit de Judice relationis. Et quamvis hoc neget glossa in c. postulationem. 5. V. nullum, & c. de postulat. Prælat. V. permissione. Ducto arg. ex c. publicato n. 58. de elect. contrarium tamen est probabilius, ex dict. c. Bone. §. nec obstabat, per sensum contrarium, & docuit Hostiensis in Summa hujus tit. n. 12. Ioan. Andr. in hoc c. n. 8. Abb. n. 11. Inola & Abb. in cit. c. publicato, Syl. verb. postulatio q. 8.

2956. Nec obstat cit. c. publicato scrutinio, ubi id traditur de electione: est enim discrimen, quod actus electionis procedat secundum jus commune ex debito officii; consequenter, si legitime Suffragia data, & publicata sunt, resilire deinde non liceat, uti dicitur in c. 3. de elect. & cit. c. publicato: at verò actus postulandi tendat ad gratiam, & dispensationem impetrandam, contra juris communis tenorem; nemo autem gratiam, aut dispensationem petere cogitur; & reditus ad juris communis formam favorabilis, & plerumque permissus est.

2957. Habetur 3. acta per Judicem, postquam causam ad Superiorem remisit, esse invalida, & nulla, deducitur ex cit. c. Licet 5. de Offic. Legati, ibi: *de consilio Fratrum nostrorum examinationem secundam, tan-*

Tom. II.

quam à non suo Judice factam, postquam negotium ad nostrum fuerat translaturum examen, censuimus irritam, & inanem. Eandem resolutionem ex hoc textu deducunt Alagona in Compend. juris canonici, pag. 151. Vivianus in Rationali. 1. lib. juris Pontifici: pag. 413. Sanchez l. 8. matr. D. 14. n. 8. quos citat, & sequitur Barbof. in dict. c. Licet n. 1.

Ad extremum nota, factam à nobis in n. 2633. mentionem de supplicatione, quæ est quoddam juris remedium extraordinarium jure communi concessum, ubi appellati locus non est, propter judicantis dignitatem; & differt ab appellatione, quod non ad Superiorem, sed ad eundem Judicem detur, & non nisi semel concedatur, & non habet locum, quando qualitas causæ non admittit appellationem. Fit tantum à sententia definitiva intra decendum, quando ordinarium appellationis remedium non amplius habet locum. Non suspendit executionem sententiæ, quamvis Victor, petens executionem, satisfacere debeat in casum succumbentiæ, se restitutum, quod per executionem receperit. De illa expressè habetur in authent. c. de Precib. Imper. offer. *Quæ supplicatio gloriosissimis Præfectis, vel eorum Consiliarijs, & causas introducentibus intra decem dies, post sententiam, offerenda est; quo subsecuto, sententia non aliter executioni mandabitur, nisi victrix pars dignam sivejussione præbuerit, tantum restituendi cum legitimis argumentis, quantum fuerit in condemnatione, si legitimam retractationem sententia resolvatur; Nisi sub hac forma supplicatio porrigatur, executio causæ sine sivejussione procedet: retractationis jure illi servando, qui se gravatum putaverit, ut intra biennium supplicare possit Imperatori.*

Not. 2. in casu, quo fiebat supplicatio, faciendam fuisse, non allegando Judicem malè, vel imperitè judicasse; sed potius, prætextu erroris proprii, vel malæ informationis, vel alicujus circumventionis ab Adversario factæ. Huic juris remedio successit aliud pariter extraordinarium remedium, quod Revisio dicitur, de qua V. Haunold. tom. 5. tit. 5. à n. 498. ubi tradit seqq. 1. à petente revisionem esse deponendam certam pecuniam, fisco applican-

2958.

2959.

Bbbbb

plican-

plicandam, si malè petita est; secundò, esse petendam in scripto, etiam pro sententia definitiva; tertio, si sententiæ interlocutoriæ revisi petita est, & retractata, causam principalem ad Judicem Camere remittendam esse, quarto, in revisorio non admitti novas probationes, & deductiones, quinto, an revisio suspendat executionem? Praxi loeorum attendendam esse.

ARTICULUS IV.

De reliquis ad hunc titulum pertinentibus.

2960. **N**ot. 1. posse quem appellare contra actum, ne fiat, licet appellans possit dicere, cum esse nullum; colligitur ex Layman in c. *dilecti* 1. h. t. n. 2. exemplum est, si Archiepiscopus conferat beneficium, cum conferendi potestate caret; tum enim, ne id faciat, appellari potest; & ideo, si probetur, collationem post interpositam appellationem esse nihilominus factam, collatio revocari debet; si autem non probet, esse factam post appellationem, adhuc contra illum agi potest per viam *nullitatis*, ut collatio irrita declaretur, tanquam facta à carente potestate conferendi.

2961. Not. 2. si appellans ad Pontificem prosequendæ appellationi terminum nimis longum præfigat, Judicem debere illi terminum assignare intra quem omnino ad Pontificem venire possit; & si intra tempus præfinitum id negligat, cogi posse, ut iudicio se submittat; ut dicitur c. *Personas* 4. h. t. cum tali casu possit declarare, appellationem esse desertam; sic Barbof. in dict. c. 4. n. 2. quamvis appellari possit à sententia declaratoria, lata super appellationis desertione ut diximus à n. 2888. quando autem in hoc c. dicitur: *sine contradictione aliquâ, iudicio tuo in his, quæ in questione vertuntur, stare compellas*; intelligitur quidem tacitè sublata appellatio, ut notat Lancelot. de Attentat. p. 2. c. 12. n. 45. sed appellatio solum ulterius à sententia Judicis in ea causa; non autem à sententia super appellatione deserta.

2962. Not. 3. appellationes extrajudiciales juxta Sacros Canones rectius dici *provocationes*; ut patet ex c. *cum sit* 5. h. t.

ibi: *nec solent hujusmodi dici appellationes, sed provocationes ad causas*; & hujusmodi *provocantes* passim etiam extra iudicium audiri. Deinde quando dicitur, *appellantem à sententia*, si intra præfixum tempus non prosequatur appellationem, *videri causâ suâ accidisse, nec amplius super eodem negotio impediri*, intelligendum est, ubi appellans habet legitimam personam prosequendi appellationem; unde non procedit in Procuratore, qui non potest illam prosequi defectu mandati; sic Lancelot. cit. c. 12. à n. 1.

2963. Not. 4. si à Judice inferiori unus appellat ad Papam, & alius ad inferiorem, appellantem ad Papam, à Judice inferiori citatum, debere coram illo comparere, saltem, ut alleget suam appellationem; secus, valiturum processum Judicis inferioris, *nisi sciverit, appellationem ad Papam esse interpositam*; per c. *si duobus* 7. h. t. Ex quo deducitur, quòd, si Judex sciens, se non esse Judicem competentem in aliqua causa, & nihilominus pronuntiavit, se esse competentem in ea, *gesta per eum in hoc casu non valebunt*; cum certus sit de carentia suæ jurisdictionis; sic Barbof. in L. *si quis ex aliena*, n. 97. ff. de *judic.* Sic etiam processus, contumaciæ punitivus, *Judicis scientis, se non habere jurisdictionem*, est nullus, ut per Navar. in cap. *cum contingat*, de rescriptis, 11. causâ nullitatis, à princip.

2964. Not. 5. annum *primum*, ad prosequendam appellationem à lege, sine Judicis Ministerio concedi simpliciter, & integrum, ipso jure; *secundum*, ex causa: *tertium*, per viam restitutionis, c. *Ex ratione* 8. h. t. ibi: *si appellationem, biennio elapso, interpositam à sententia, contra vos prolata, prosecuti non estis* (dummodo prosecutionem ipsius per impotentiam vos constitit omisisse) *nolumus, quòd justitia vestra debeat præjudicium generare*; ita Joan. Andr. hic n. 17. vers. *sed quid si tertio*, Abb. ibid. n. 3. notandum tamen, quòd hic annus *tertius*, qui concedi potest, *viâ restitutionis in integrum*, propter impedimentum, quod fuit in secundo anno, non debeat esse *integer*, sed solum *ad tantundem tempus*, quantum fuit impedimentum; sed prius probandum esse impedimentum, cujus causâ non potuerit appellationem prosequi, ut liquet ex dict.